

Barne- og familiedepartementet

postmottak@bfd.dep.no

Høringsuttalelse til forslag til endringer i barneloven - bruken av sakkyndige i foreldretvistsaker

Ref.: 20/1918

Det vises til departementets høringsnotat og -brev av 4. mai 2020.

Reform – ressursenter for menn driver hjelpetilbud for menn i vanskelige livssituasjoner, samler inn og formidler kunnskap om gutter og menn, og er en pådriver for et mannsperspektiv i likestillingspolitikken. Reform er en privat og uavhengig stiftelse som mottar grunnfinansiering fra staten. Vi vil med dette kommentere høringsnotatet med utgangspunkt i våre erfaringer med gutter og menns likestillingsutfordringer.

I sitt høringsnotat foreslår departementet følgende tre endringer i barneloven, når det gjelder bruken av sakkyndige i foreldretvistsaker:

- 1) Barnesakkyndig kommisjon (BSK) skal kvalitetsvurdere sakkyndigrapporter i foreldretvistsaker før retten kan bruke dem som bevis. Hensikten er å øke kvaliteten på og styrke tilliten til de sakkyndiges arbeid og domstolenes avgjørelser.
- 2) Barneloven skal inneholde en henvisning til tvistelovens regler om rettens oppnevning av mer enn én sakkyndig. Formålet er å gi en pedagogisk påminnelse til retten om å vurdere behovet for flere sakkyndige slik at saken tilføres nødvendig bredde- og spisskompetanse.
- 3) Departementet foreslår en forskriftshjemmel om krav til utformingen av sakkyndiges mandater og rapporter. Formålet er å heve den generelle kvaliteten på sakkyndigarbeidet i foreldretvistsaker for domstolen.

Reform støtter i hovedsak de foreslåtte endringene.

Vi sier oss imidlertid enige med Likestillings- og diskrimineringsombudet, som i sitt høringssvar påpeker en vesentlig mangel i forslag 1), ved at det her foreslås å kun kvalitetsvurdere sakkyndigrapporter i foreldretvistsaker som gjelder sakkyndige utredninger etter barneloven § 61 første ledd nr. 3.

Lovforslaget bør også omfatte kontroll av rapporter som leveres etter barneloven § 61 første ledd nr. 1. Sakkyndige oppnevnt etter § 61 første ledd nr. 1 vil legge føringer for saken mens den befinner seg på meklingsstadiet i retten.

Vi støtter ombudets vurdering, der det vises til at det klare flertallet av foreldretvistsaker som behandles av domstolene avsluttes ved mekling, og derfor aldri gjennomføres som hovedforhandling. Den sakkyndiges arbeid vil derfor ofte ha stor betydning, og som regel legge avgjørende premisser for forhandlingene som følger.

Det er en kjensgjerning at fedre ofte mister kontakten med sine barn etter samlivsbrudd som ender i konflikt. Dette bryter med samfunnets ønske om mest mulig likestilte foreldreskap, også etter konfliktfylte samlivsbrudd. Å miste samvær fratar barn muligheten til kontakt med og oppdragelse fra fedrene. Det etterlater også mange fedre som dypt ulykkelige, ensomme og ikke sjelden også bitre.

Selv om årsakene til dette er komplekse, og slett ikke bare har sammenheng med hva sakkyndige måtte foreta seg, er det vår erfaring at fedrenes tap av samvær med sine barn, i en viss utstrekning også har sammenheng med mangelfulle eller ikke kvalitetsmessig holdbare vurderinger fra sakkyndige. Sakkyndige, som andre offentlige tjenesteytere vil kunne være bærere av fordommer til menn som omsorgsgivere. Slike fordommer vil stå i veien for en nøytral vurdering av foreldrenes skikkethet, og i endel tilfeller urettmessig eller ubalansert tippe sakkyndigvurderinger i favør av mor. Det er derfor av særlig betydning at også dette arbeidet blir kvalitetssikret av BSK.

Vi er også enige med likestillings- og diskrimineringsombudet i at en slik endring vil styrke tilliten til de sakkyndiges arbeid, og til domstolenes avgjørelse. En slik styrket tillit til en kvalitetsmessig god behandling fra foreldrenes side, vil bidra til at langvarige konflikter kan unngås, og antallet ankesaker reduseres. Dette er derfor et viktig premiss for å kunne oppnå velfungerende og lykkelige familier, også etter konfliktfylte samlivsbrudd.

Vi legger til at vi også støtter Krisesentersekretariatets påpekning, der de i sitt hørings svar viser at sakkyndige i foreldretvistsaker generelt bør ha kunnskap om vold. I særlig grad er kunnskap om et helhetlig voldsperspektiv viktig i saker der vold er en kjent faktor.

Sakkyndige må i slike tilfeller ha kunnskap om alle voldsformer som i dag inngår i voldsbegrepet, altså psykisk vold, seksuell vold, økonomisk vold, fysisk vold og digital vold. Vi tror som Krisesentersekretariatet at sakkyndiges kunnskap om virkninger av psykisk vold er særlig mangelfull.

Oslo, 31. august 2020

Are Saastad /s/
daglig leder